

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

REKENINGKUNDE V2

NOVEMBER 2021

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 150

NASIENBEGINSELS:

1. Strafpunte vir vreemde items is slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde-item-strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbelpenaliserings toegepas nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. Besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Tensy ander vermeld ken volpunte toe vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings.
4. Indien 'n vooraansuiweringssyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie). Let wel: As syfers aangedui in memo vir komponente of bewerkings, dra hierdie nie die metode punt van die finale antwoord ook nie.
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
7. As die kandidaat meer as die verwagte aantal antwoorde gee, kontroleer all antwoorde en gee die voordeel aan die leerder. Strawwe kan toegepas word vir vreemde inskrywings as kandidate volpunte verdien vir die vraag (maks. -2 per vraag)
8. Hierdie memorandum is nie vir verspreiding in die publiek nie' omdat sekere items dalk verkeerd gehanteer is. Aanpassings is gemaak a.g.v. sekere vrae
9. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie. Waar metodepunte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.
10. Waar metodepunte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.
11. 'Bewerking' beteken kontroleer bewerking. 'Een deel korrek' beteken bewerking en een deel korrek. Let wel: kontroleer bewerking moet +, -, x, ÷, wees of per memo.
12. In bewerkings, moet nie punte toeken nie vir bewerking as teller en noemer omgeruil is – hierdie is ook van toepassing op verhoudings.
13. Met die toekenning van metodepunte, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige vir enige item wat foutief is nie, ten minste gedeeltelik. Dui aan met 'n .
14. Wees bedag daarop dat party kandidate geldige alternatiewe buite die memorandum verskaf. Neem kennis dat een kommentaar meer as een aspek kan aanspreek
15. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 12 bladsye.

VRAAG 1

1.1 Verskaf TWEE dokumente wat Zig Zag Handelaars van potensieële debiteure sal nodig hê voordat hulle toegelaat sal word om rekeninge oop te maak.

Enige twee ✓ ✓ **aanvaar herkenbare afkortings**

- ID dokument
- Salarisadviesstrokie / bewys van inkomste / bewys van registrasie (student)
- Bewys van adres(munisipale rekening/ van state) / huisadres
- Verwysing/ krediet geskiedenis / nie gelys by kredietbureau/ kredietstelling / Inkomstebelasting Sertifikaat (IBS)
- Bankstate (3 maande)
- Kriminêle rekord (polisie klaringsrekord)

2

1.2 Bereken: Korrekte eindsaldo van die Debiteurekontrolerekening op 30 September 2021. Dui veranderinge met 'n '+' vir 'n toename, '-' vir 'n afname of '0' vir geen verandering.

VOORLOPIGE SALDO	R228 000
(i)	+ 1 750 ✓
(ii)	0
(iii)	(62 500 – 65 200) twee punte 2 700 ✓✓
(iv)	+ 7 000 ✓✓ +3 500 een punt + 3 500 een punte
(v)	+ 5 200 ✓
(vi)	(250 -700) twee punte - 450 ✓✓
(vii)	0
R238 800 ☒ een deel korrek: moet voorlopige totale insluit	

Aanvaar hakies vir – teken: indien geen teken aanvaar positief -1 vreemde inskrywings (maks -2) sien ii en vii;

9

Bereken: Korrekte bedrae verskuldig deur debiteure

DEBITEUR	BEWERKINGS	ANTWOORD
A Barnes	(13 500 + 1 750 ✓ – 450 ✓)	14 800 ☒ *
C Davis	(25 000 + 3 500 ✓ + 3 500 ✓) of 7 000 twee punte	32 000 ☒ *
E Foley	(18 300 – 2 500 ✓ – 7 850 ✓)	7 950 ☒ *

Vooraf gedrukte saldo's word nie gereken as "een deel korrek" nie ***een deel korrek**

9

1.3

Verduidelik DRIE verskillende probleme wat deur die debiteure-ouderdomsanalise uitgelig word. Verskaf in ELKE geval die naam van die debiteur en/of die syfer(s).	
PROBLEEM ✓ ✓ ✓	NAAM VAN DEBITEUR EN/OF SYFERS ✓ ✓ ✓ Aanvaar 'ander debiteure' as syfers voorsien word Aanvaar naam van debiteur / syfers as nie ingesluit is by probleem
Hou nie by <u>kredietterme nie</u> / stadige betalers	<ul style="list-style-type: none"> • J Blom: (R20 000 > 30 dae • O. Mach; R4 000 > 60 dae • Ander debiteure: 42 864 > 60 dae • 28% van debiteure hou nie by terme (66 864/ 238 800)
Oorskry <u>kredietlimiete</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Z Phi :Oorskry kredietlimiet met R7 000; (limiet R22 000, saldo R29 000)
Swak/ oneffektiewe <u>interne kontrole</u> oor debiteure (Laat debiteure wat oortree toe om op krediet te koop / oorskry limiete gestel)	<ul style="list-style-type: none"> • O.Mach: huidige aankope van R2 000 terwyl R4 000 van saldo > 90 dae • J Blom: huidige aankope van R18 000 terwyl R20 000 van saldo > 60 dae • Ander debiteure met huidige aankope van R55 244 terwyl R30 148 van saldo > 60 dae is en R 12 716 > 90 dae

6

1.4

Verskaf TWEE punte om die interne ouditeur se kommer te ondersteun dat Susan se posbeskrywing tot moontlike bedrog kan lei.	
Enige TWEE aparte of verskillende punte ✓✓ ✓✓ deelpunte vir onvolledige / onduidelike antwoorde	
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Te veel verwante funksies deur een persoon gedoen</u> / kan effektiwiteit benadeel / werk nie goed gedoen • <u>Gebreke aan toesig</u> kan lei tot nalatigheid / oorrol van kontant / diefstal / geen magtiging vir terugsendings / pas nie terugsendingsbeleid effektief toe nie • <u>Geen verdeling van pligte nie</u> – in die versoeking om in bedrieglike transaksies betrokke te raak / manipuleer verkope of terugsendings / skep vals dokumente/ swak bestuur / swak rekordhouding (voorraadkaarte / debiteure). • <u>Geen kontuïniteit van take nie</u> / take mag dalk nie gedoen word nie/ agter raak as Susan met verlof/afwesig is • <u>Kontant kan maklik gesteel word</u> – gebruik nie elektroniese betalings/ kredietkaarte/ EFO 	

4

TOTALE PUNTE	30
---------------------	-----------

VRAAG 2**2.1 PRUDY VERVAARDIGERS****2.1.1 PRODUKSIEKOSTE STAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG
28 FEBRUARIE 2021**

Direkte materiaalkoste	1 494 000
Direkte arbeidskoste 647 400 x 100/78 of + 182 600	830 000 ✓ ☒ een deel korrek
Primêre koste DM + DA	2 324 000 ☒
Voor aansuiweringssyfer word nie gereken as "een deel korrek nie" Fabrieksbokoste geen deelpunte op elk sub-syfer in bewerking 520 280 – 22 400 ✓ – 29 520 ✓✓ + 2 640 ✓✓	471 000 ☒ een deel korrek
Koste van produksie van klaarprodukte PK + FBK	2 795 000 ☒

10

**VERKORTE STAAT VAN OMVATTENDE INKOMSTE (INKOMSTESTAAT)
VIR DIE JAAR GEËINDIG 28 FEBRUARIE 2021**

Verkope	4 433 600
Koste van verkope 72 000 + 2 795 000 (sien PKS (2.1.1)– 96 000 ken EEN metodepunt vir een deel korrek	(2 771 000) ☒ ☒ *
Bruto wins Verkope -KvV	1 662 600 ☒
Voor aansuiweringssyfer word nie gereken as "een deel korrek nie" Ander uitgawes Ignoreer hakies	(462 000) ☒ *
Verkoop en verspreidingskoste 224 960 + 19 680 ✓ – 2 640 ☒ sien FBK hierbo	242 000 ☒ *
Administratiewe koste 187 760 + 22 400 ✓ + 9 840 ☒ 98 400 x 10% / as 50% van V en V koste	220 000 ☒ *
Netto wins vir die jaar BW – AU	1 200 600 ☒

*een deel korrek

11

2.2 BEHEER VAN GRONDSTOWWE

2.2.1

Bereken die meter materiaal:	Interne kontrole strategie ✓ ✓ *moet nie" installeer kameras" aanvaar nie
Vermis uit die stoorkamer $\begin{matrix} & 1\ 050 & \\ (2\ 700 + 10\ 800 - 12\ 450) - 850 & & \\ = 200\ \text{meters} & \checkmark \checkmark & \\ & \text{een deel korrek} & \end{matrix}$	<ul style="list-style-type: none"> • Fisiese voorraadopname / ewekansige voorraadopname / hou detail rekords/ kontroleer of monitor die beweging van die materiaal • .Verdeling / omruil van dienste Stoorkamer bestuurder moet verantwoordelik gehou word • Verbeter sekuriteit by ontvangs/ Versendingspunte / beperk toegang tot stoorkamer • Stoorkamer personeel moet sluitkassies he (geen sakke in stoorkamer)
Vermors in die fabriek $\begin{matrix} & 7\ 800 \times 1,5\text{meters} & \\ 12\ 450 - 11\ 700 = 750\ \text{m} & \checkmark \checkmark & \\ & \text{een deel korrek} & \end{matrix}$ OF $\begin{matrix} 12\ 450 / 1,5\text{m} & & \\ 8\ 300 - 7\ 800 & & \\ 500 \times 1,5\ \text{m} & & \end{matrix}$	<ul style="list-style-type: none"> • Verbeter opleiding • Gebruik snypatrone / tegnologie • Verbeter toesig • Gebruik goeie kwaliteit materiaal • Effektiewe gebruik van "off-cuts" • Aansporings om vermorsing te verminder • Koop beter kwaliteit materiaal • Gereelde diens van masjiene

6

2.2.2

Die totale koste van verlore en vermorsde materiaal	
BEWERKINGS	ANTWOORD
$\begin{matrix} 200 + 750\ \text{sien 2.2.1} & & 200 \times 120 & 750 \times 120 \\ 950\text{m} \times R120 & \text{OF} & R24\ 000 + R90\ 000 & \end{matrix}$	$R114\ 000 \checkmark \checkmark$ As bedrae bereken in 2.2.1 x R120 twee of niks
Verduidelik hoe die verlies in die state genoem in VRAAG 2.2.1 op die vorige bladsy getoon moet word. Enige geldige antwoord, bv. ✓ <ul style="list-style-type: none"> • Toon die syfer as 'n <u>uitgawe item</u> (in die Inkomstestaat) • Voorbeelde van moontlike uitgawe items: Bv. Verlies agv diefstal / administratiewe koste / verkoops- en verspreidingskoste Verhoogde direkte materiaal koste/ pas fabrieksbokoste aan / koste van verkope 	

3

2.3 ROSEMARY SE SPEELGOEDFABRIEK

2.3.1

Verskaf 'n berekening om te bevestig dat die gelykbreekpunt vir die 2021 finansiële jaar korrek is. $\frac{224\ 000 \checkmark}{255 \checkmark - 192 \checkmark} = 3\ 556\ \text{eenhede}$ 63 twee punte Noemer en teller moet as sulks nagesien word OF <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">Verkope by GBP (255 x 3555,55)</td> <td style="text-align: center;">Totale VK</td> <td style="text-align: center;">VerK by GBP (192 x 3 555,55)</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">906 665</td> <td style="text-align: center;">- 224 000</td> <td style="text-align: center;">- 682 665</td> <td style="text-align: center;">= 0</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">een punt</td> <td style="text-align: center;">een punt</td> <td style="text-align: center;">een punt</td> <td></td> </tr> </table>	Verkope by GBP (255 x 3555,55)	Totale VK	VerK by GBP (192 x 3 555,55)		906 665	- 224 000	- 682 665	= 0	een punt	een punt	een punt	
Verkope by GBP (255 x 3555,55)	Totale VK	VerK by GBP (192 x 3 555,55)										
906 665	- 224 000	- 682 665	= 0									
een punt	een punt	een punt										

3

2.3.2 Verduidelik waarom Rosemary met die produksievlakke, verkope en gelykbreekpunt tevrede is. Haal syfers aan.

Geldige vergelyking ✓✓ syfers ✓✓ **deelpunte vir onvolledige / gedeeltelike / onduidelike antwoorde**

Moet Produksie (en verkope) en GBP noem vir vier punte

- Produseer en verkoop 1 344 eenhede meer as GBP (4 900 – 3 556) / maak 'n wins op 1 344 eenhede
- Maak 'n wins (sluit verkope en koste van verkope in) op 1 344 eenhede (4 900 – 3 556) in 2021 in vergelyking tot 500 eenhede (4 000 – 3 500) in 2020 / wins op 'n addisionele 844 eenhede (168,8%)
- Wins (sluit verkope en produksie in) was R84 672 (1 344 x R63) in 2021 en R32 000 (500 x R64) in 2020; 'n toename van R52 763 (164,8%)
- Verkope / produksie verhoog met 900 eenh. (4 900 – 4 000) / met 22,5% terwyl GBP verhoog met slegs 56 (3 556 – 3 500) /met 1,6%.– goeie beheer oor uitgawes.

TWEE- punt opsie: (slegs EEN van: (maks 2 punte)

- Inkomste op verkope verhoog van R960 000 tot R1 249 500 (R289 500 / 30,2%)
- Vergelyking van slegs eenhede geproduseer (4 900 – 4 000) / 900
- Vergelyking van slegs GBP (3 556 – 3 500) / met 56

4

2.3.3 Verduidelik aan Rosemary waarom die vaste koste per eenheid van R56,00 tot R45,71 verminder het.

EEN punt wat ekonomies van skaal noem of verduidelik ✓✓

twee punte of niks

- Ekonomies van skaal – verhoogde produksie (met 900 eenhede) veroorsaak 'n afname in vaste koste per eenheid, agv vaste koste wat redelik konstant bly/ nie geraak deur vlak van produksie nie
- Verhoogde produksie met 900 eenhede), het veroorsaak dat vaste koste per eenheid daal.
- Die gemid. vaste koste p.e.sal verminder as eenhede geproduseer verhoog/ totale vaste koste (konstant) word gedeel met n groter getal eenhede

2

2.3.4 Rosemary het doelbewuste besluite geneem rakende die veranderlike koste om die onderneming te verbeter. Verduidelik die besluite wat sy oor hierdie kostes kon geneem het en hoe dit 'n positiewe uitwerking op die onderneming kon gehad het. Haal syfers aan.

Koste	Kommentaar en positiewe uitwerking (met syfers) Eenheidskoste moet vergelyk word (nie totale koste van die items nie)
Direkte materiaal koste Kommentaar (met syfer) ✓ Positiewe effek ✓	Verhoog van R80 tot R100 per eenheid/ met R20 / 25% <ul style="list-style-type: none"> • Verbeter kwaliteit van die tediebere; regverdig prys verhoging • Beter kwaliteit – tevrede klante- minderr terugsendings- verbeter verkope – hoër winste
Direkte arbeids koste Kommentaar (met syfer) ✓ Positiewe effek ✓	Verminder van R72 tot R56 per eenheid / met R16 / 22,2% <ul style="list-style-type: none"> • Verbeter die doeltreffendheid deur opleiding • Beter toesighouding van gewone tyd doelwitte / meer beheer oor oortyd • Skuif van fisiese arbeid na masjinerie
Verkoops- en verspreidings- koste Kommentaar (met syfer) ✓ Positiewe effek ✓	Verhoog van R24 tot R36 per eenheid / R12 / 50% <ul style="list-style-type: none"> • Meer advertensie verhoog verkope • Aflowering na 'n wyer gebied/ bied gratis aflowering • Kommissie om verkooppersoneel te motiveer

6

TOTALE PUNTE	45
---------------------	-----------

VRAAG 3**3.1 DEBITEURE-INVORDERINGSKEDULE**
Bereken die bedrae aangedui deur (a)–(c)

	Krediet- verkope R	Desember 2021 R	Januarie 2022 R	Oninbare skulde
Okt. 2021	308 000	67 760		(a) 13 860 ✓✓
Nov. 2021	319 200	143 640	70 224	
Des. 2021	364 000	103 740	(b) 245 700 ✓✓	
Jan. 2022	352 800		(c) 150 822 ✓✓	
		315 140		

6

3.2 Bereken die bedrae aangedui deur (a)–(c) op die Kontantbegroting.

(a) Huurinkomste vir Desember 2021	
BEWERKINGS	ANTWOORD
20 056 x 100/109 of 20 056 – 1656	18 400 ✓ ☒ een deel korrek
(b) Betaling aan krediteure in Januarie 2022	
BEWERKINGS	ANTWOORD
456 000 ✓ x 80% ✓ OF 456 000 – 91 200 (20% of 456 000) een punt een punt	364 800 ✓ ☒ een deel korrek
(c) Betaling van skoonmaakdienste in Januarie 2022	
BEWERKINGS	ANTWOORD
15 510 ✓ x 100/165 ✓ x 105/100 ✓ een punt een punt OF $\frac{15\,510 \times 105}{165}$ een punt as teller	9 870 ✓ ☒ een deel korrek Aanvaar: 9 400 as 'n final antw: drie punte; 9 400 + 470; vier punte 9 400 + enige ander antw.: slegs drie punte

9

3.3 Werkslading van werknemers:**Verskaf TWEE punte wat Brian aan sy verkoops personeel kan verduidelik om sy plan te regverdig. Haal syfers aan.**

Wees bedag op alternatiewe maniere om statistieke uit te druk

TWEE punte (met syfers) ✓✓ ✓✓ **deelpunte vir onvolledige/gedeeltelike / onduidelike antwoorde**

- Hy het begroot vir 230 klante; slegs 175 was geboekstaaf / 55 minder (23,9%)/76 %
- Verkope is minder as verwag (798 000 – 707 000), met R91 000 / 11,4%
- Salarisse is gestel op 'n basiese tarief van R16 400 per werker (dit kos die onderneming geld as begrote verkope nie bereik word nie)

Aanvaar 5 werkers (insluitend drywer)

- Daar is verwag dat elke werker 46 klante moes hanteer (230/5); maar die werklik is 'n gemiddeld van 35 klante (175/5) / 11 minder /23,9%
- Aflegging van een persoon sal nie die verwagte werkslading van die oorblywende 4 personeel beïnvloed nie : projekteer 'n gemiddeld van 44 (175/4) klante) (verwagte 46)

Aanvaar 4 werkers (uitsluitend drywer)

- Elke werker word verwag om 58 (230/4) te hanteer maar die werklik is 44 (175/4) / 14 minder / 24%
- As een ontslaan word sal die gemiddeld aantal klante per werker 58 (175/3) wees; dieselfde as verwag 58 (230/4)

4

Verduidelik waarom die herstell personele nie met hulle werkklas tevrede is nie. Haal syfers aan.

Wees bedag op alternatiewe maniere om statistieke uit te druk

EEN punt ✓ syfers ✓✓

- Hulle is oorwerk. Klante (van 70 verwag tot 136 werklik) 66 meer as verwag / 94% meer / 194%. Klante verkies om goedere te herstel eerder as om nuwes te koop
- Daar word verwag dat hulle 35 klante per werker sal sien maar het 68 klante gesien ('n gemiddeld van 33 meer per werker)
- Fooi inkomste is R34 000 meer as verwag (66 000 – 32 000) / (106%)
- Lone is vasgestel op 'n basiese koers van R5 500 per werker – nie geraak deur werkslading / kommissie, en is R 10 900 ninder as 'n verkooppersoon

3

Watter voorstelle kan jy aanbied om die probleem van die werkklas van personeel op te los? Verskaf TWEE punte.TWEE punte ✓✓ ✓✓ **deelpunte vir onvolledige/gedeeltelike/onduidelike antwoorde**

- Lei die verkoops personeel op om herstelwerk te kan doen.
- Stel aanspingsbonusse voor / oortydbetaling.
- Onderhandel 'n beter loonpakket / kommissie
- Lei personeel op om in ander departemente te werk / rotasie
- Stel tydelike personeel aan / los werkers/ neem meer werkers indiens

4

3.4 Verkoopsneigings:**Lewer kommentaar op die kontant- en kredietverkoopsyfers vir November 2021. Verduidelik waarom Brian bekommerd is. Haal syfers aan.**

Kommentaar op beide kontantverk. ✓ en kredietverk. ✓ (vegelyk begrote en werklike syfers)✓

Kommentaar op slegs kontantverkope (vergelyk begrote en werklike syfers) een punt

Kommentaar op slegs kredietverkope (vergelyk begrote en werklike syfers) een punt

Verwagte antwoorde vir 3 punte:

- Kontantverkope is laer as verwag met R336 800 / 70,3% (478 800\$ -142 000) terwyl kredietverkope is meer as verwag met R245 800 / 77% / (565 000 – 319 200\$)
- Kontantverkope is nou slegs 20% van totale verkope (142 000/707 000); verwag 60% terwyl kred.verkope nou 80% van tot. verkope is (565 000 – 319 200\$) verwag 40%

3

3.5 Lewer kommentaar op die beheer van brandstof vir die afleweringervoertuig en die verbruiksgoedere wat vir herstelwerk gebruik is. Haal syfers aan.

UITGAWE	KOMMENTAAR (met syfers) Verduideliking ✓ ✓ Syfers: moet begrote met werklike % vergelyk ✓✓ ✓✓ Ken EEN punt vir relevante totale bedrae gebruik vir ELKE uitgawe
Brandstof vir afleweringervoertuig	Brandstofuitgawe is nie goed beheer nie, as aanvaar word dat alle klante aflewering vereis / neem inflasie in ag / vermorsing <ul style="list-style-type: none"> • Begroot teen 2,6% van verkope (20 800/ 798 000); werklik was 2,8% van werklike verkope (19 900/707 000) • Totale verkope is minder as begroot met 11,4%/ met R91 000 brandstof is minder as begroot met 4,3% / met R900
Verbruiksgoedere vir herstelwerk	Effektiewe kontrole oor verbruikbare goedere / goed gekontroleer / dui aan op minimum vermorsing <ul style="list-style-type: none"> • Begroot tot spandeer 25% van fooi inkomste (80 000/32 000; werklik is 18,3% (12 100/66 000) • Fooi inkomste meer as begroot met 106% / met R34 000 Verbruiksgoedere is slegs 51,3 % meer as die begrote bedrag / met R4 100

6

TOTALE PUNTE	35
---------------------	-----------

VRAAG 4

4.1.1

Bereken: Waarde van die eindvoorraad op 28 Februarie 2021	
BEWERKINGS	ANTWOORD
<p>2 346 040 vier punte 2 182 700 twee punte 60 x 900 2 490 x 25</p> $\frac{101\ 090 \checkmark + 2\ 236\ 700 \checkmark - 54\ 000 \checkmark + 62\ 250 \checkmark}{2\ 636 \checkmark \checkmark} \times 420$ <p>206 + 2 490 – 60</p> <p>Noemer en teller moet as sulks nagesien word</p> <p>OF: R890 ses punte X 420</p>	<p>R373 800 ☒</p> <p>Een deel korrek Moet x 420 wees</p>

7

4.1.2

Bereken: Voorraadomsetsnelheid	
BEWERKINGS	ANTWOORD
<p>Eenhede gebruik:</p> $\frac{2\ 216 \checkmark}{\frac{1}{2} \checkmark (206 + 420) \checkmark}$ <p>313 twee punte</p> <p>Gebruik bedrae:</p> <p>1 972 240 een metode punt <u>2 346 040 – 373 800</u> sien 4.1.1 $\frac{1}{2} (101\ 090 + 373\ 800)$ sien 4.1.1 een punt een m punt 237 445 metode twee punte</p> <p>Noemer en teller moet as sulks nagesien word</p>	<p>7,1 keer ☒</p> <p>een deel korrek aanvaar 7 keer</p> <p>= 8,3 keer ☒</p> <p>Een deel korrek Aanvaar 8 keer</p>

4

4.1.3

Lewer kommentaar op die voorraadomsetsnelhede vir stewels en sandale en identifiseer die groot probleem met betrekking tot ELKE produk.		
	KOMMENTAAR OP VOORRAADOMSETSNEIHEID (MET SYFERS) Kommentaar ✓ ✓ Syfers ✓ ✓	IDENTIFISEER GROOT PROBLEEM Verduideliking van probleem ✓ ✓ Syfers is nie nodig nie; mag die kwaliteit van die antwoord versterk
Stewels	<ul style="list-style-type: none"> Voorraadomset. van 2 (gemiddeld elke 6 maande); ervaar stadige verkope / genereer goeie bruto wins R1 122 300) Winsopslag van 80% mag te hoog wees / duur vir klante- (eksklusiewe klante) 	Te veel voorraad op hande (62% van totale slotvoorraad); geld is opgesluit in voorraad (R708 400) sal 'n impak he op likiditeit / ook 'n sekuriteitsrisiko / diefstal/ kan oortollige raak
Sandale	<ul style="list-style-type: none"> Omsetsnelheid is 76 (elke 5 dae) Lae winsopslag van 33,3% maak dit baie bekostigbaar / in aanvraag; sandale is 'n goeie verkoper 	Onderneming hou nie by bestellings(3 600 nie gelewer (15 000 – 11 400) / Verlies van inkomste van R1 728 000 (kan n negatiewe impak op likiditeit maak).

6

4.2 VASTE BATES**4.2.1 Noem DRIE punte van goeie interne kontrole oor roerende vaste bates.**

Enige DRIE geldige punte ✓ ✓ ✓

Aanvaar kort spesifieke stellings; moet nie algemene stellings aanvaar nie bv "goeie bestuur "
of "verdeling van pligte"

- Handhaaf 'n opgedateerde vaste bateregister / waardevermindering / drawaarde / toestand
- Gereelde fisiese inspeksie / tel die items/ identifikasie tekens (strepieskode)
- Diens- en onderhoudsplanne, en sien toe dat dit gereeld plaasvind
- Versekeringsplan om verliese te dek / skade / ongelukke
- Hou 'n logboek aan en teken die km aan/ installeer opsporingstelsel
- Teken drywers / gebruikers in 'n register aan / magtiging vir gebruik / teken tyd in en uit aan.
- Slegs opgeleide personeel mag tegniese toerusting gebruik.
- Kameras om gebruik van toerusting te monitor
- Beveilig stoorplek / gesluit motorhuis / alarmstelsel op perseel

3

4.2.2 Bereken: Kosprys van die grond en geboue aangekoop op 31 Augustus 2020

BEWERKINGS	ANTWOORD
6 250 000 – 5 500 000 R750 000 ✓ – 60 000 ✓	R690 000 ✓

3

4.2.3 Bereken: Waardevermindering op voertuie vir die jaar geëindig 28 Februarie 2021

BEWERKINGS	ANTWOORD
R480 000 x 25% = R120 000 maar drawaarde is R30 000 Maksimum toegelaat: R30 000	R 30 000 - R1 R29 999 ✓✓

2

4.2.4

Bereken: Verlies op die fotostaatmasjien wat op 30 November 2020 ingeruil is

BEWERKINGS	ANTWOORD										
<p>224 000 twee punte (30% x 224 000 x 9/12) twee punte 320 000✓ – (96 000✓ + 50 400✓) – 88 000✓ 146 400 drie punte 173 600 vier punte</p> <p>OF</p> <table border="1" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center;">Bateverkope</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="width: 50%;">Toerusting punt</td> <td style="width: 50%;">320 000 een (96 000 + 50400)</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Opgeh wv 146 400 drie punt</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Kred Kontr 88 000 een punt</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Verlies met verk 85 600 met. punt</td> </tr> </tbody> </table> <p>Wees bedag op ander geldige alternatiewe aanbiedings vir berekeninge</p>	Bateverkope		Toerusting punt	320 000 een (96 000 + 50400)		Opgeh wv 146 400 drie punt		Kred Kontr 88 000 een punt		Verlies met verk 85 600 met. punt	<p>85 600✓ Een deel korrek</p>
Bateverkope											
Toerusting punt	320 000 een (96 000 + 50400)										
	Opgeh wv 146 400 drie punt										
	Kred Kontr 88 000 een punt										
	Verlies met verk 85 600 met. punt										

6

Bereken: Waardevermindering op die nuwe fotostaatmasjien en op die oorblywende ou toerusting vir die jaar geëindig 28 Februarie 2021

BEWERKINGS	ANTWOORD
<p>Waardevermindering op die nuwe fotostaatmasjien:</p> <p>30% x R410 000 x 3/12 Aanvaar alternatiewe uitdrukkings bv 0,3; 30/100; 1/4 ; 25%; 0,25 vir een deelpunt</p>	<p>R30 750✓ Een deel korrek</p>
<p>Waardevermindering op oorblywende ou toerusting: Kies en sien EEN opsie konsekwent na</p> <p>OPSIE 1: * 30% is nie "een deel korrek" (2 100 000 – 320 000) = 1 780 000 ✓ een deel korrek (1 440 000 – 96 000) = (1 344 000) ✓ een deel korrek 2 100 000 -1 440 000 – 224 000 436 000 vier punte x 30%*</p> <p>OPSIE 2: * 30% is nie "een deel korrek" (2 100 000 – 1 440 000) x 30% = 198 000 een punt + een m.punt (320 000 – 96 000) x 30% = (67 200) een punt + een m.punt</p> <p>OPSIE 3: * 30% is nie "een deel korrek" (2 100 000 – 1 440 000) x 30% = 198 000 een punt + een m.punt [320 000 – (146 400 – 50 400)] x 30% = (67 200) een punt + een m.punt</p>	<p>R130 800✓ Een deel korrek As x 30%</p>

2

5

4.2.5

Die HUB voel dat die grond en geboue ten minste R10 000 000 werd is en wil die syfer in die Staat van Finansiële Posisie (Balansstaat) dienoreenkomstig aanpas. Verduidelik waarom die ouditeur NIE saamstem NIE.

Enige geldige rede ✓✓ deelpunte vir onvolledige/gedeeltelike/onduidelike antwoorde

- Historiese kostebeginsel: moet teen die oorspronklike kosprys aangetoon word.
- Omsigtigheid: om konserwatief te wees met die toon van bates in finansiële state
- Wins kan realiseer met verkope
- Oneties om syfers te manipuleer in die finansiële state / opgeblaaste waarde
- HUB se mening is nie gebaseer op duidelike bewyse nie: benodig evaluering/waardeerder

2

TOTALE PUNTE	40
---------------------	-----------

TOTAAL: 150